

**Senter for ekstremismeforskning:
Høyreekstremisme, hatkriminalitet og politisk vold**

Radikalisering og deltakelse i politisk vold og ekstremisme

Tore Bjørge

Professor ved Universitetet i Oslo

Leder for

Center for Research on Extremism:

Right-Wing Extremism, Hate Crime and Political Violence (C-REX)

Professor ved Politihøgskolen (bistilling)

Noen omstridte begreper

▣ Ekstremisme

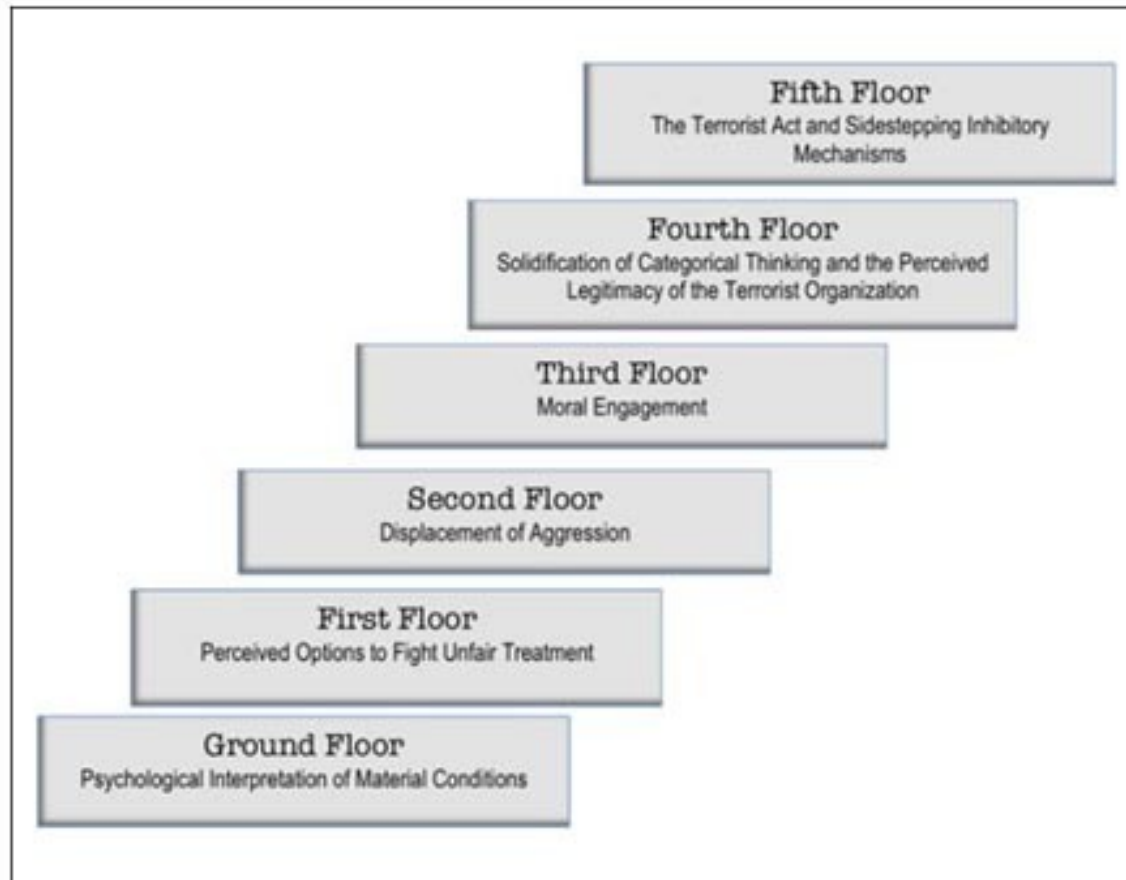
- ▣ politiske ideologier som står i motsetning til samfunnets kjerneverdier og prinsipper om demokrati eller universelle menneskerettigheter, eller
- ▣ vilje til å bruke vold som virkemiddel for å nå politiske, religiøse eller ideologiske mål

▣ Radikalisering

- ▣ å slutte seg til verdier og ideer som står i motsetning til samfunnets kjerneverdier, altså å avvike fra en norm, eller
- ▣ i økende grad å akseptere bruk av vold for å fremme politiske, ideologiske eller religiøse mål

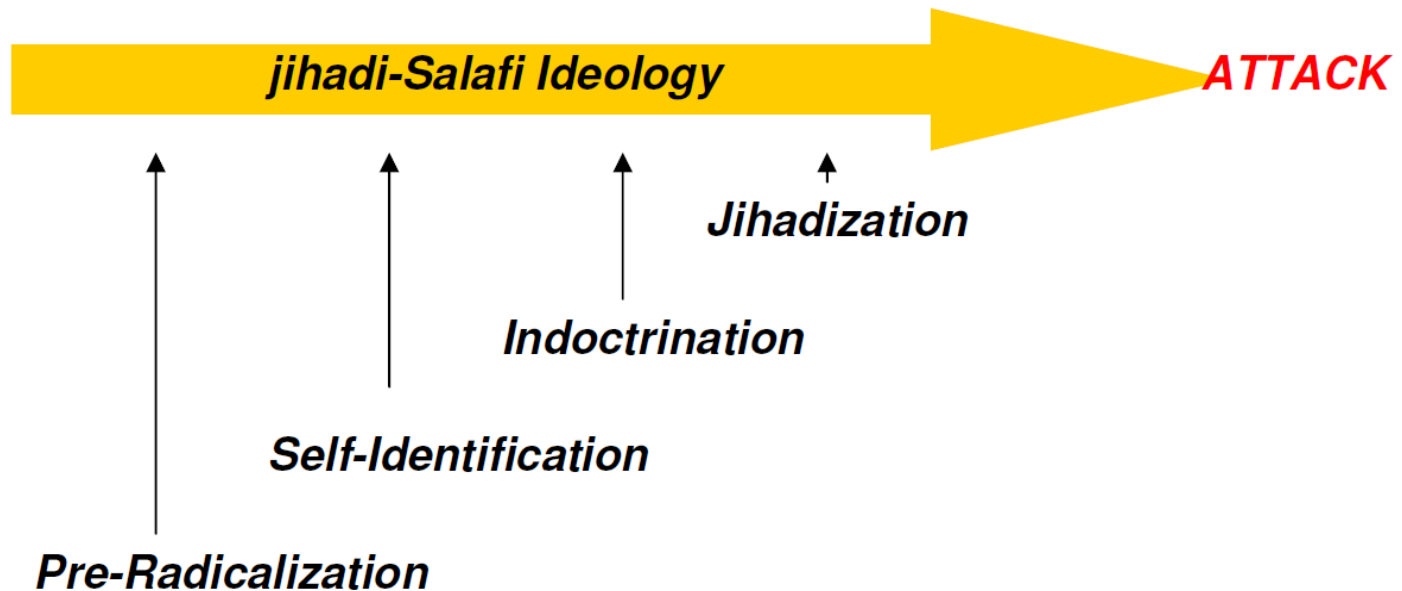
En lineær radikaliseringsproces?

Moghadam's «Staircase to Terrorism» model

En lineær radikaliseringsproces?

New York Police Department's model of radicalisation (Silber & Bhatt 2007)

En viktig distinksjon mellom radikalisering og deltakelse (*radicalisation versus engagement*):

- ▼ Radikalisering handler om en *endring i verdier og holdninger* i retning av å akseptere bruk av vold for å oppnå politiske, ideologiske eller religiøse mål
- ▼ Deltakelse (engasjement) handler om en *endring i atferd*, som å gå inn i voldelige og andre ekstremistiske aktiviteter
- ▼ Disse to prosessene er *løst* forbundet - det kan variere hva som kommer først, og ofte blir den ene prosessen ikke fulgt av den andre:
 - ▼ Noen blir først radikalisert, og det fører til deltakelse
 - ▼ Radikalisering kan skje uten at det fører til deltakelse
 - ▼ Deltakelse kan skje uten forutgående radikalisering
 - ▼ Noen deltar, men er bare overfladisk radikalisererte

Tilsvarende på veien ut av ekstremismen...

- ▶ Noen mister troen på saken, og så trekker de seg ut av den ekstreme gruppen.
- ▶ *“They first deradicalise, and then disengage.”*
- ▶ Noen slutter å delta i gruppen og dens voldelige aktiviteter, men beholder sine ekstreme synspunkter på samfunnet og om bruk av vold.
- ▶ *“They are disengaged but not deradicalised.”*
- ▶ Andre legger gradvis fra seg sine ekstreme meninger som en konsekvens av å ha forlatt ekstremistgruppen, og ikke som en årsak til at de forlater gruppen.
- ▶ *“They first disengage, and deradicalise later.”*
- ▶ (De)radikalsiering og (de)engasjement er prosesser som er løst forbundet. Stor variasjon i rekkefølgen.
- ▶ Men hva er viktigst - at de blir deradikalisert, eller at de slutter å delta i voldelige aktiviteter?

Disse prosessene med radikalisering, deltakelse og exit er altså preget av stor variasjon.

Hvordan kan vi få litt mer systematisk forståelse av mangfoldet?

Dimensjonsjoner av radikalisering og deltakelse som kjennetegner ulike typer av deltakere / aktivister

Ideologisk / politisk motivasjon	↔	Ikke-ideologisk / apolitisk
Leder / høy status i gruppen	↔	Medløper / sterkt behov for tilhørighet
Sosialt veltilpasset / resurssterk	↔	Marginalisert / svake sosiale resurser
Høy på spenningsøking	↔	Lav på spenningsøking

Merk: Dette er ikke statiske dimensjoner; individer kan endre posisjon og rolle gjennom sine ekstremistiske karrierer!

Hvorfor går ulike personer inn i voldelige ekstremistgrupper av helt forskjellige grunner?

- ▶ Politiske og ideologiske motiver
- ▶ Søken etter vennskap og fellesskap
- ▶ Frustrasjon og sinne
- ▶ Søken etter action og spenning

Går inn i voldelig ekstremisme på grunn av...

▾ politiske og ideologiske motiver

- ▾ Sterkt engasjement for en politisk/ideologisk sak
- ▾ Idealisme og altruisme - kjemper på vegne av andre
- ▾ Disse er radikaliserte i klassisk forstand

▾ Kilder til desillusjonering

- ▾ Saken er tapt og målene er uoppnåelige
- ▾ Motsetninger mellom mål og midler
- ▾ Ideologiske og etiske anfektelser og tvil
- ▾ Tap av status, tillit og posisjon i gruppen

Går inn i voldelig ekstremisme på grunn av...

▼ Vennskap og fellesskap i gruppen

- ▼ Identitet og tilhørighet
- ▼ Kameratskap og/eller farsfigurer
- ▼ Beskyttelse mot mobbing, gjenger etc.

▼ Kilder til desillusjonering

- ▼ Tapte illusjoner om ledere
 - ▼ Manipulering for å involvere dem i handlinger de ikke ønsker, som selvmordsaksjoner, massakrer eller andre former for uakseptabel vold
 - ▼ Lederne lever ikke opp til moralske standarder
- ▼ Tapte illusjoner om relasjonene innen gruppen
 - ▼ Paranoia
 - ▼ Svik, baktaling og mistenkliggjøring
 - ▼ Mangel på virkelig lojalitet og vennskap
- ▼ Deltakelse i en militant gruppe beskytter ikke mot vold og trusler, snarere tvert imot

Går inn i voldelig ekstremisme på grunn av...

▾ Frustrasjon og sinne

- ▾ Personlige erfaringer med diskriminering og annen urett
- ▾ En svært problematisk oppvekst og sosial bakgrunn
- ▾ Arbeidsledighet, fattigdom eller annen marginalisering
- ▾ Føler seg mislykket og utenfor
- ▾ Involvering i kriminalitet og/eller rusmisbruk
- ▾ Mye erfaring med vold

**SOMETIMES PEOPLE WITH THE
WORST PASTS
CREATE THE BEST FUTURES**

Går inn i voldelig ekstremisme på grunn av...

▼ Frustrasjon og sinne

- ▼ Personlige erfaringer med diskriminering og annen urett
- ▼ En svært problematisk oppvekst og sosial bakgrunn
- ▼ Arbeidsledighet, fattigdom eller annen marginalisering
- ▼ Føler seg mislykket og utenfor
- ▼ Involvering i kriminalitet og/eller rusmisbruk
- ▼ Mye erfaring med vold

▼ Kilder til desillusjonering

- ▼ Selv om gruppen gir et utløp for deres sinne og frustrasjoner, løser den ikke deres grunnleggende personlige problemer

Går inn i voldelig ekstremisme på grunn av...

▸ Søken etter spenning og action

- Tiltrukket av vold, våpen, uniformer og action
- Fantasier om en heroisk rolle som “hellig kriger”
- Leve opp til maskuline idealer og fantasier om å være en helt

**«Alle gutter synes det er kult med våpen.
Dette er et rent testosteronbilde.»
(norsk tiltalt fremmedkriger i Oslo tingrett)**

Går inn i voldelig ekstremisme på grunn av...

▾ Søken etter spenning og action

- ▾ Tiltrukket av vold, våpen, uniformer og action
- ▾ Fantasier om en heroisk rolle som “hellig kriger”
- ▾ Leve opp til maskuline idealer og fantasier om å være en helt

▾ Kilder til desillusjonering

- ▾ Livet som terrorist kan være kjedelig, med endeløs venting på at noe skal skje
- ▾ Sjokkert over realitetene når de opplever virkelig vold, eller å drepe og skade andre mennesker
- ▾ Sjokkert over å se venner bli drept eller skadet - ikke så gloriøst som de trodde

Konklusjoner

- ▶ Personer går inn i og trekker seg ut av voldelig ekstremisme av svært forskjellige grunner og gjennom ulike prosesser.
- ▶ One size does not fit them all!
- ▶ Ulike metoder og virkemidler er nødvendig for å forebygge at ulike typer personer går inn i voldelig ekstremisme
- ▶ Det trengs også ulike virkemidler og metoder for å få ulike typer personer til å trekke seg ut fra voldelig ekstremisme

Kontakt: tore.bjorgo@c-rex.uio.no

Tore Bjørge og Ingvild Magnæs Gjelsvik

Forskning på forbygging av
radikalisering og voldelig
ekstremisme

En kunnskapsstatus

FORBYGGING AV RADIKALISERING OG VOLDELIG EKSTREMISME FORBYGGING

PHS forskning 2015:2

Kan lastes ned gratis fra:

http://brage.bibsys.no/xmlui/bitstream/handle/11250/284584/4/forskning_paa_forebygging.pdf

eller

<http://www.phs.no/en/research/crime-prevention-knowledge-base/>

You have seen the movie...

... now read the books!

